

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΑ ΣΥΝΟΡΑ...

Α. Μη λογοτεχνικό κείμενο

«Τα παιδιά του πολέμου - Τα παιδιά μιας άλλης πραγματικότητας»

Το ακόλουθο (ελαφρώς διασκευασμένο) κείμενο είναι της Κλινικής Ψυχολόγου Έλσας Μπάρδα, που δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο www.protothema.gr στις 28-04-2018.

Τα ψυχικά τραύματα της παιδικής ηλικίας χαράζονται για πάντα στη μνήμη...

Σε περίπτωση πολέμου γεννιούνται παιδιά που:

- Δεν γνωρίζουν τι θα πει ειρήνη...
- Δεν γνωρίζουν πώς είναι να παίζεις στην αυλή του σπιτιού, χωρίς φόβο...
- Δεν γνωρίζουν την παιδική ανεμελιά...

Η απώλεια έγινε η νέα πραγματικότητα...

Εκείνα τα παιδιά που γνώρισαν την ασφάλεια της ειρήνης, έρχονται αντιμέτωπα με την απώλεια, σε πολλαπλές διαστάσεις π.χ. σχολικό περιβάλλον, φίλοι, ασφάλεια, σταθερότητα, πένθος. Σε έκθεση της UNICEF αναφέρεται ότι τα παιδιά που γεννιούνται σε εμπόλεμη κατάσταση μεγαλώνουν πρόωρα, καθώς ένα στα δέκα αναγκάζεται να εργαστεί, ενώ το 40% των παιδιών στερούνται της βασικής εκπαίδευσης.

Ο φόβος έχει τραγικές συνέπειες...

Σύμφωνα με τους ψυχολόγους ερευνητές, η συνεχόμενη κατάσταση φόβου και αγωνίας που επικρατεί π.χ. με τους βομβαρδισμούς κατά την διάρκεια ενός πολέμου, δημιουργεί την αντίδραση «μάχης ή φυγής», που αποτελεί άμυνα του ανθρώπινου οργανισμού, προκειμένου να προστατευτεί από μια απειλή. Στην περίπτωση του πολέμου, φτάνει στο σημείο να εξελίσσεται ως τοξικό στρες, που ενδεχομένως να έχει μακροπρόθεσμες επιπλοκές σε θέματα υγείας. Σύμφωνα με την Dr Marcia Brophy, ψυχολόγο της φιλανθρωπικής οργάνωσης Save the Children¹, τα παιδιά της Συρίας έρχονται αντιμέτωπα με μία πέραν του φυσιολογικού «στρεσογόνο συνθήκη».

¹ Save the Children : Σώστε τα παιδιά

Περισσότερα από 70% των παιδιών, στην έρευνα που διεξήχθη από την οργάνωση Save the Children, εκδήλωσαν τοξικό στρες, ή μετά-τραυματική διαταραχή άγχους, καθώς και διαταραχή ενούρησης, ενώ κάποια παιδιά έγιναν πιο επιθετικά.

Τα ψυχικά τραύματα κατά την διάρκεια της παιδικής ηλικίας σημαδεύουν στον πυρήνα της ανθρώπινης προσωπικότητας και δύσκολα επουλώνονται επαρκώς, χωρίς την βοήθεια ειδικού... Αλήθεια, ποιος είναι αυτός που μπορεί να δώσει εξηγήσεις στις αθώες ψυχές που σημαδεύτηκαν για πάντα, στο τι εστί δίκαιο και τι άδικο και στο γιατί βιώνουν την φρικαλεότητα του πολέμου;

A3. Μετά την ανάγνωση του παραπάνω κειμένου αποφασίζεις να γράψεις ένα άρθρο 200-250 λέξεων για το ιστολόγιο της τάξης σου στο οποίο επισημαίνεις τις συνέπειες που πιστεύεις ότι έχει ο πόλεμος στους συνομηλικούς σου ανά τον κόσμο, που βιώνουν ή βίωσαν μια εμπόλεμη κατάσταση.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΕΡΑΤΗΣ (1904-1968)

Το πλατύ ποτάμι

Το παρακάτω απόσπασμα προέρχεται από το πολεμικό αφήγημα του Γιάννη Μπεράτη «Το πλατύ ποτάμι» (εκδ. ΕΡΜΗΣ, 1992), που αναφέρεται στον ελληνοϊταλικό πόλεμο του 1940, στον οποίο ο συγγραφέας υπηρέτησε ως εθελοντής.

Κοντεύαμε, φτάναμε πια στην κορφή. Είχαμε αραιώσει και προχωρούσαμε τώρα πιο σιγανά κι όλο σκυφτοί στα δυο. Μα μόλις το πρώτο μουλάρι ξεπρόβαλε, μισό σχεδόν, άρχισε εκείνο το κακό, που δεν ήξερες τι να κάνεις.

Ήταν τυχαίο ή μας είχανε αντιληφθεί; Πέσαμε όλοι μας αμέσως μπρούμυτα χάμω, χώνοντας το κεφάλι μας με την κάσκα όπου βρίσκαμε. Το 'να μουλάρι τρόμαξε, τινάχτηκε κι έριξε κάτω όλο το φορτίο του. Οι οβίδες συνεχώς σκάγανε μπροστά μας, πλάι μας, και μας γιομίζανε χώματα και πέτρες, που κουδουνίζανε σφυριχτά πάνω στο κράνος. Σουρθήκαμε με την κοιλιά λίγο πιο κάτω, ξεφορτώσαμε όπως-όπως τα μουλάρια για να μην πάρουν δρόμο και ξαναριχτήκαμε χάμω. Είχα κουβαριαστεί πίσω απ' έναν διάφανο αγκαθωτό θάμνο, έτσι σαν για κάποια παρηγοριά. Το χειρότερο είναι που κανένας μας δεν ήξερε πού θα είναι το λίγο πιο απυρόβλητο μέρος και δεν τολμούσαμε να κουνηθούμε από τη θέση μας, ξέροντας ταυτόχρονα πως ίσως είναι η χειρότερη που μπορούσαμε να διαλέξουμε. Σκάγανε εκεί στην κορφή, κι ύστερα πιο κάτω, κι όλα τα πράγματα, όπου και να 'πεφτε, υψωνόντουσαν σαν ένας βίαιος μαυροκόκκινος αναποδογυρισμένος κώνος.

Ήμουν κάπως βέβαιος (όσο και μ' όλη τη δύναμη της ελπίδας που προσπαθούσα να επιστρατέψω ν' αντιστέκουμαι) πως αυτή τη φορά δεν υπάρχει σωτηρία. Κι ύστερα μ' έπιανε μια νάρκη, μια τόσο παράξενη νάρκη, έτσι, μου φαίνεται, όπως όταν πρόκειται να πεθάνεις από ψύξη. Είχα κουβαριαστεί, είχα

μαζέψει τα γόνατά μου κοντά στο πηγούνι μου και δεν ήθελα τίποτα, μα τίποτ' άλλο, παρά να κοιμηθώ. Όχι, δε σκέφτεσαι τίποτα τη στιγμή του θανάτου, του επερχομένου θανάτου, παρά αυτόν τον ίδιο που όλο πλησιάζει· ούτε καμιά πικρία, ούτε καμιά νοσταλγία νιώθεις για τους άλλους που θα εγκαταλείψεις, έστω και τους πιο αγαπητούς· ούτε καν τους σκέφτεσαι καθόλου - κι είσαι κουβαρασμένος μόνο ΕΣΥ κι απέναντί σου ΕΚΕΙΝΟΣ, που κι αυτόν δεν τον σκέφτεσαι ίσως καθόλου με το μυαλό, αλλά τον νιώθεις μ' όλο το δόλιο το κορμί σου που δε θέλει, που αρνιέται, πάση θυσία, να παραδοθεί.

Ο καταδικασμένος σε θάνατο, λέει ο Δοστογιέβσκυ², σκέφτεται ακριβώς εκείνη τη στιγμή όλα του τ' αγαπητά. Ίσως επειδή ξέρει πως γι' αυτόν δεν υπάρχει πια ελπίδα, ενώ σε σένα, παρ' όλ' αυτά, ως την τελευταία στιγμή, διαφαίνεται κάποια αμυδρή; Δεν ξέρω.

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο θέματα που σου δίνονται. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Στο απόσπασμα ο αφηγητής περιγράφει το πώς βίωσε τη στιγμή του βομβαρδισμού στο μέτωπο. Ποιες ήταν οι σκέψεις και τα συναισθήματά του εκείνη τη δύσκολη ώρα; Στην περιγραφή αυτή, τι σου έκανε μεγαλύτερη εντύπωση και γιατί;

ή

2. Να υποθέσεις ότι ήσουν μαζί με τον αφηγητή στο μέτωπο την ώρα του βομβαρδισμού. Ποιες θα ήταν οι σκέψεις σου εκείνη την ώρα; Να τις καταγράψεις σε μια σελίδα ημερολογίου .

Μονάδες 25

² Δοστογιέβσκι : Ντοστογιέφσκι, Ρώσος συγγραφέας